

Шановний Остапе Михайловичу!

На сайті Міністерства було розміщено проект Закону про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази <https://menr.gov.ua/news/31877.html>. з пояснювальною запискою та аналізом регуляторного впливу.

Ми, як компанії, працюючі у сфері холодозабезпечення, активно у своїй межі контактів та серед фахівців галузі обговорювали цей законопроект, та маємо нагоду висловити свою думку.

Ми відчуваємо, що в Україні протягом останніх декількох років існує чіткий тренд імплементації міжнародної та європейської законодавчої бази до українського законодавства щодо виконання умов Монреальського протоколу. І це лише перші кроки щодо підготовки нормативів, стандартів і регламентів, які мають підготувати нашу технічну базу до європейських стандартів та технологій. Але, на наш подум, є декілька принципових зауважень щодо пропонованого проекту Закону:

По-перше, усі останні роки в Україні Президент та Уряд вживають заходів, щоб дерегулювати звітність, перевірки, різних видів інспектування та полегшити ведення бізнесу і зробити інвестиційно привабливими деякі галузі економіки країни. Як такої окремої галузі «холодозабезпечення та холодильної техніки» не існує, але запроектоване, змонтоване та обслуговане нами обладнання працює у всіх існуючих галузях нашої держави: промисловість, харчова промисловість, медицина, транспортне(авто, авіа, судо- та залізничне) холодозабезпечення при доставці вантажів, товарів харчової промисловості, кондиціонування та інших... На жаль, викладений проект Закону не полегшує, а погіршує наші очікування від загального тренду спрощення підприємницької та бізнес діяльності.

По-друге, у поясненнях до Закону та аналізу регуляторного впливу вказано, що впровадження Закону не потребує додаткових коштів із державного бюджету. Інспектування та догляд за виконанням Закону однозначно потребують коштів, так само, як і коштів на перенавчання, навчання та підвищення кваліфікації держслужбовців, які будуть зайняті у прописаних Законом заходах. Саме у пояснювальній записці до Закону, п.4 йде мова що реалізація положень законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з держбюджету.

Також, практично весь фінансовий тягар впровадження Закону буде покладено на наших замовників – підприємства різних галузей(ім потрібно буде заплатити за заміну ОРР, модернізацію обладнання, можливо за переробку чи утилізацію ОРР, сертифікацію працівників, тощо...). Нам також прийдеться навчати та сертифікувати фахівців, вивчати досвід та змінювати технології. Це велике фінансове навантаження, яке приведе до того що ціни на наші послуги буде збільшено, а тому вимушено наші замовники підвищать ціни своїх товарів та послуг, що «вдарить по карману» пересічному громадянину.

Але наприклад у наших колег з Білорусі у ст..9 та ст..10 їх Закону існують пропозиції щодо фінансової участі держави у виконанні Закону стосовно фінансового та економічного його змісту:

« в региональных и государственных программах определяются ...объемы, источники финансирования и сроки выполнения мероприятий программы...»;

«...Экономическое стимулирование в области охраны озонового слоя может осуществляться посредством:

установления в соответствии с законодательными актами налоговых и иных льгот юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям, осуществляющим внедрение озонобезопасных технологий, а также процессов рециркуляции (рециклинга), восстановления, обезвреживания и утилизации озоноразрушающих

веществ, в том числе ввоз оборудования и технических устройств для рециркуляции (рециклинга), восстановления, обезвреживания и утилизации озоноразрушающих веществ;

оказания юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям, указанным в абзаце втором настоящей части, государственной поддержки в соответствии с законодательством.

Законодательством могут быть предусмотрены иные виды экономического стимулирования в области охраны озонового слоя...»

Тобто ми бачимо те, що держава забезпечує всебічну підтримку виконання цього Закону, у тому числі фінансово-економічну та ніде не бачимо таких караючих інструментів, як кримінальна відповідальність. В проекті нашого Закону все навпаки.

Аналогічна ситуація із Законом у Киргизстані, там існують такі формулювання як:

«Экономический механизм охраны озонового слоя включает:

разработку и реализацию государственных целевых программ и мероприятий по охране озонового слоя;

финансирование государственных целевых программ и мероприятий по охране озонового слоя за счет бюджетных средств, международных фондов по охране озонового слоя и иных источников, не запрещенных законодательством Кыргызской Республики;

предоставление юридическим и физическим лицам, осуществляющим переход на использование озонобезопасных веществ и технологий, льготных режимов налогообложения и кредитования в соответствии с законодательством Кыргызской Республики;...».

Та, окрім усього, визначено чіткі терміни щодо розробки підзаконних нормативних актів : «Правительству Кыргызской Республики в трехмесячный срок привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим Законом, а также принять иные меры, необходимые для реализации положений настоящего Закона.»... Цього ми не бачимо у наданому на обговорення проекті Закону!

У сусідній Польщі також цей Закон був прийнятий у 2015 році, із запізненням та досить довго обговорювався у сеймі(польському парламенті). Із інтернет ресурсів відомо, що основні зауваження – це надмірний контроль над підприємцями з допомогою цього Закону та те, що має бути відповідна підтримка із боку держави, але через те, що невідворотно необхідно виконувати угоди та рекомендації ЕС, на його адміністрування має бути виділено близько 5 млн. злотих, що складає на разі близько 40 млн. гривень еквівалентом по курсу НБУ!!!

На жаль, економіка України не є достатньо міцною щоб дозволити діяти за пропонованою редакцією Закону, також взагалі юридична система та правосуддя не є неупередженими та некорумпованими і це створює певну небезпеку щодо нас, провідних компаній на ринку холодозабезпечення України у разі прийняття проекту Закону за основу. Відсутня фінансова стимулююча складова Закону та чітко прописані заходи перехідного періоду за підтримкою держави.

У зв'язку з вищевказаним, маємо до Вас пропозицію щодо спілкування з приводу проекту Закону на засіданні «круглого столу», яке може провести Міністерство за участю провідних експертів з цих питань, громадськості та громадських організацій, провідних компаній, які застосовують ОРР у виробництві – у обладнанні, сервісному обслуговуванні та інше. Можливо, доцільним було б провести кілька «круглих столів» за тематикою розділів Закону, та у подальшому запросити на засідання фахівців із Міністерства освіти та Міністерства інфраструктури та регіонального розвитку та отримати їх бачення щодо вирішення цієї проблеми. Мета заходу(ів) – створити умови для виконання Закону, розробити стратегічні напрями руху, заходи як державного, так і регіонального рівня, обговорити можливість створення централізованого(або регіональних) банків ОРР(наприклад, R22), запросити представників освіти і т.д.

Тільки спільно, держава і бізнес, зможемо виважено вирішити цю проблему, не нашкодивши загальним галузям економіки!

Зауваження, коментарі та пропозиції щодо Закону, які на наш подум мають особливе значення для галузі у цілому та задля ефективної реалізації дії Закону як інструменту виконання Монреальського протоколу надаємо нижче:

1)Розділ 1, Стаття 1:

п.1. -«герметизована система – система, у якій усі частини, які містять холодоагент, ущільнені шляхом зварювання, пайки або подібним нероз’ємним з’єднанням, яка може мати блоковані клапани й заглушені отвори, які дозволяють проводити належний ремонт або видалення та мають перевірену норму витоку **менше 3 грамів контрольованої речовини** на рік під тиском принаймні у чверть максимально припустимого тиску...» - *у промислових холодильних установках на підприємствах практично відсутні повністю герметизовані системи (натомість основу складають напівгерметизовані системи, маючі роз’ємні з’єднання та деталі, які технологічно не можуть бути герметичними) на підставі яких вимірів та нормативів встановлено така норма витоку ОРР? Це перевірена міжнародна норма?*

-«оператор контрольованих речовин – фізична-особа підприємець або юридична особа, яка виконує операції щодо імпорту, експорту, розміщення на ринку, зберігання, використання або ж поводження з контрольованими речовинами, та набула статусу оператора контрольованих речовин відповідно до законодавства України...» - *чи це каже про можливе включення такого виду діяльності у подальшому у коди діяльності КВЕД? Сюди підлягають компанії усього ринку(холодозабезпечення на підприємствах, кондиціонування, холодозабезпечення у транспортно-логістичній сфері, теплові насосні системи, та ін..? Чому у цьому пункті не вказані основні напрямки походження небезпечних факторів ОРР у галузях економіки?*

п.2. Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про охорону атмосферного повітря», «Про карантин рослин», «Про зовнішньоекономічну діяльність», Віденській конвенції про охорону озонного шару, Монреальському протоколі, - *можливо додати Кіотському протоколі та ін.?*

2)Розділ 2, Стаття 4, п.4:

- «не допускати викидів контрольованих речовин в атмосферне повітря, забезпечувати своєчасний збір та зберігання в герметичній тарі контрольованих речовин для їх рециркуляції або знешкодження...» - *не вказано структуру куди речовини будуть передаватись(у державний «банк» фреону(але тоді який його обсяг та формат?), підприємство-переробник (але які будуть вимоги до нього?), які обмеження, які пільги матиме чи не матиме переробник(це повинно виконуватись при державній та міжнародній фінансовій підтримці, як це робиться у розвинутих країнах!), якщо обсяг утилізації великий (наприклад, Замовник сервісної компанії вирішив провести реконструкцію та заміну обладнання і при цьому зібрано велику кількість ОРР, то що робити підприємству? Не буде це приводом для власників таких банків встановити велику ціну на збір, переробку та утилізацію ОРР? Хто за це має заплатити? Замовник? Сервісна компанія? Держава? Відсутня логічна послідовність дій у цьому ланцюгу, існує небезпека того, що підзаконні нормативні акти (регламентуючі та пояснюючі ці питання більш детально), не будуть прийняті разом із цим Законом та завдяки цьому може мати місце корупційна складова з боку перевіряючих та контролюючих органів!*

- «наносити відповідне маркування на тару та обладнання, яке містить контрольовані речовини; вести облік імпорту, експорту, використання та залишків контрольованих речовин відповідно до статей 5 та 6 цього Закону; виконувати інші вимоги, встановлені цим Законом та іншими актами законодавства...» - *з моменту вступу в дію Закону разом із ним мають бути готовими та чітко виписаними підзаконні нормативні акти(або встановлено термін їх підготовки та затвердження для Держстандарту, Мінекології та ін.) щодо стандартів та нормативів, або змін до них - де будуть вказані усі ці речі – маркування, його вид, розміри, малюнки, журнали та відомості обліку та їх формат і т.д.! Коли ці документи з’являться та чи буде перехідний період для операторів ринку або мораторій на перевірки задля того, щоб оператори мали змогу виконати усі вимоги і не потрапити під штрафні санкції з боку держави?*

3)Стаття 6: *Ця стаття вимагає мати додатково проект Постанови КМУ чи наказ Міністерства де ці речі прописані(форма заяви, форма звіту, приклад оформлення структури та інше...) Причина – не чітко прописані відомості про оператора та їх форма можуть спричинити вплив корупційної складової на виконання цього Закону з боку державних органів. Можливо, потрібен переклад з європейських стандартів цих документів та їх імплементація до нашої реальності. Цей Закон і все, що його стосується є невід’ємними спільними частками одного механізму – виводу з обігу ОРР та виконання Монреальського протоколу, тому їх запровадження має бути комплексним та якісним!*

4)Стаття 8: *- говорить про перевірки витоку, але самого механізму їх виконання(перевірок) не має, він закладений у стандартах? Тоді де посилання на них? Знов виникає необхідна наявність мати спільно з проектом Закону відповідні підзаконні акти.*

5)Стаття 9: *- «По закінченню навчання за результатами іспиту особа отримує відповідний диплом або прирівняний до нього документ» - пропонується внести в цей пункт можливість участі у комісії та іспитах представників професійних асоціацій або роботодавців з профільних компаній(за бажанням), які працюють на ринку холодозабезпечення. Таким чином матимемо нагоду знову протистояти можливій корупційній складовій органів сертифікації та навчання та з боку громадськості контролювати цей процес!*

6)Стаття 10: *- передбачає видачу сертифікату акредитації. Ні його зразка, ні ступень захисту від підробки (чи на якому він форматі виготовляється) не вказані. Якщо цей Закон має діяти, то ці всі речі повинні бути теж наведені у додатках до Закону або у підзаконних нормативних актах? Також потрібні посилання на відповідні зміни у Міністерство освіти та науки, його зобов’язання та завдання у цьому напрямку.*

7)Стаття 11,12: *- маркування теж не має додатку з зразком, форматом та прикладами застосування. Це не дає змогу фахівцям виконати його якісно та дає змогу інспекторам та перевіряючим органам задіяти корупційну складову. Знов відсутні підзаконні нормативні акти!З моменту вступу Закону у дію, не вказано коли ці дані з’являться.*

8)Стаття 13, п.2: *«інформацію щодо покупця або ж продавця такої речовини та товарів, що їх містять, за виключенням даних щодо покупців - фізичних осіб» - це пряма складова можливої корупційної діяльності або переходу («у тінь»), яка унеможливить контроль та надасть змогу знайти шпаринку у Законі. Якщо облік повний то він повний, бо фізичні покупці – це «чорний нал», який при великих обсягах матиме певний об’єм. Тоді усі оператори будуть вимушені задіяти схеми «чорного обліку», що буде унеможливлувати усю дію Закону? Що від цього матиме державний бюджет?*

9)Стаття 15, п.2: *- «Вилучення з експлуатації, демонтажування та знищення товарів і обладнання, які містять контрольовані речовини, здійснюється тільки після рекуперації та передачі контрольованих речовин для рециклінгу або знешкодження...» - дуже великий обсяг товарів складають побутова техніка та кондиціонери(у т.ч. б/в, працюючі з використанням ОРР), холодильна мебель, яка має у своєму складі панелі з піни та інше... Виникає питання – що робити з ними та як їх утилізувати? Адже існують фірми та компанії, фізичні не ліцензовані особи, які їх ремонтують та обслуговують! Потрібні посилання на стандарти та інші Закони, які це забезпечують разом із відповідними механізмами контролю! Ця стаття повинна бути задіяна до всіх без виключень учасників ринку. Тоді Закон буде один на всіх.*

10)Стаття 16: *«Під час проведення перевірок, на законну вимогу уповноваженого представника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, оператори контрольованих речовин зобов’язані надати будь-яку необхідну інформацію та документи»... - повинні бути посилання на стандарти та їх розробників, або цим Законом в певний термін вони зобов’язані їх розробити! У іншому випадку це знову потенційна складова корупції протягом перевірок та дій інспекторів!*

11)Наприкінцеві положення:

п.5. – «З 01 січня 2019 року імпорт та розміщення на ринку фторованих парникових газів, які містяться в одноразових контейнерах, домашніх вікнах, автомобільних шинах

забороняється» - не вказані аерозолі, піновміщуючі матеріали(сандвіч-панелі, меблі...) та всі інші вироби, які можуть вміщувати такі сполуки!

Стаття 241-1 **Порушення вимог законодавства щодо провадження діяльності, пов'язаної з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами.**

1. **Порушення встановлених правил поведінки з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами, якщо це створило небезпеку (який показник є виміром небезпеки??? для життя, здоров'я людей чи довкілля, кожен факт може бути розглянутий інспектором чи судом як шкода для довкілля та трактуватись як кримінальна дія?)** - карається штрафом від трьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк - це дуже сувора норма, яка матиме при нашому упередженому судочинстві вигляд караючого корумпованого інструменту! У провідних країнах з етичною та розвинутою судовою системою існує такий інструмент як попередження та позбавлення можливості займатися певною діяльністю. При чому доцільно карати **ВИННОГО**, а не керівника чи компанію, яка не може повною мірою нести відповідальність за особисті дії працівника!

2. **Порушення встановлених правил поведінки з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля, а також незаконне поведінки з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами (який показник є виміром небезпеки???, кожен факт може бути розглянутий як шкода для довкілля!!! Вимірює знову наш «суд»?!** Тоді - матиме місце можливість існування корупційної складової, коли інспектуючі органи будуть спільно з іншими державними інстанціями мати важелі впливу на компанії – оператори ринку, на якому є обіг (ОПР) - караються штрафом від чотирьохсот до семисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк - теж доволі суворе покарання, не визначене – хто є винуватець і хто має відповідати!

1) Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122) доповнити статтею 79-1 такого змісту:

«Стаття 79-1 **Порушення правил недопущення та запобігання витокам та викидам озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів**» – про які «Правила...» йде мова? Вони існують і затверджені?

1. **Порушення правил щодо недопущення та запобігання витокам та викидам озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від ста до двохсот неоподаткованих мінімумів доходів громадян...**

Взагалі усі вказані у проекті Закону статті про відповідальність не мають конкретних визначень порушень по суті, не мають конкретного змісту порушень, їх складової, визначення осіб-порушників та інше, тому це окрема розмова і до вирішення вищевказаних питань та зауважень ми пропонуємо дуже виважено підійти до цього питання і не вносити кримінальну відповідальність до Закону!

З повагою,
керівники та
засновники компаній:

